

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3252/2019
03.03.2021. године
Б е о г р а д

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је старалац ББ, чији је пуномоћник Сафет Чоловић, адвокат из ..., против тужених ВВ, ГГ и ДД, свих из ..., чији је заједнички пуномоћник Сабахудин Хајдаревић, адвокат из ... и ЂЂ, са боравиштем у ... на непознатој адреси, чији је привремени старалац ЕЕ из ..., са умешачем на страни тужених ЖЖ из ..., чији је пуномоћник Исмет Хацић, адвокат из ..., ради ништавости правних послова и утврђивања обима заоставштине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2309/18 од 22.01.2019. године, у седници одржаној 03.03.2021. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2309/18 од 22.01.2019. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сјеници П 188/17 од 27.12.2017. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и утврђено да су ништави и да не производе правно дејство и то: Уговор о поклону непокретности Ов 706/02 од 17.07.2002. године, који је закључен између сада пок. 33, бив. из ... као поклонодавца и туженог ВВ као поклонопримца, чији предмет су непокретности уписане у ЛН ... КО ..., ближе наведене у овом ставу изреке; Уговор о купопродаји Ов 178/04 од 16.03.2004. године, који је закључен између сада пок. 33 и ВВ као продаваца и туженог ЂЂ као купца, на основу кога су 33 и тужени ВВ продали туженом непокретности уписане у ЛН ... КО ..., а тужени ВВ свој сувласнички део од $\frac{1}{4}$ идеалног дела на непокретностима уписаним у ЛН ... КО ..., у мерама и границама ближе наведеним у овом ставу изреке, као и Уговор о купопродаји непокретности Ов 609/10 од 30.07.2010. године, који је закључен између туженог ЂЂ као продавца и туженог ВВ као купца чији предмет су непокретности ближе наведене у овом ставу изреке; усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да оставинску масу сада пок. 33, бив. из ... чине непокретности ближе наведене у овом ставу изреке, те је забрањено туженима као наследницима иза смрти пок. 33 да располажу овом имовином све док тужилац не наплати своје потраживање по основу накнаде штете. Ставом другим изреке обавезани су тужени да тужиоцу накнаде трошкове поступка од 100.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2309/18 од 22.01.2019. године, првостепена пресуда је преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да су ништави и да не производе правно дејство и то: Уговор о поклону непокретности Ов 706/02 од 17.07.2002. године, који је закључен између сада пок. ЗЗ, бив. из ... као поклонодаваца и туженог ВВ као поклонопримца, којим је поклонодавац извршио поклон непокретности укупне површине 5.03,65 ха уписане у ЛН ... КО ..., Уговор о купопродаји Ов 178/04 од 16.03.2004. године о промету кп.бр. ..., зване „...“, пашњак треће класе, површине од 1.15,84 ха, закључен између сада пок. ЗЗ и ВВ као продаваца и туженог ЋЋ као купца, на основу кога су пок. ЗЗ и тужени ВВ у својству продаваца извршили продају туженом ЋЋ као купцу непокретности ближе одређене у изреци, као и Уговор о купопродаји непокретности Ов 609/10 од 30.07.2010. године, који је закључен између туженог ЋЋ као продавца и туженог ЕЕ као купца непокретности ближе наведене у изреци; одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да оставинску масу оставиоца сада пок. ЗЗ, бив. из ... чине непокретности ближе одређене у овом ставу изреке, те да се забрани туженима као наследницима иза смрти пок. ЗЗ да располажу том имовином, све док тужилац не наплати своје потраживање на основу накнаде штете и обавезан тужилац да туженима ВВ, ГГ и ДД накнади трошкове парничног поступка од 132.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужени и умешач на страни тужених су поднели одговор на ревизију.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/1/ и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, сада пок. ЗЗ, отац тужених ВВ, ГГ и ДД је правноснажном кривичном пресудом оглашен кривим, јер је тужиоцу нанео тешке телесне повреде, због чега је тужилац против сада пок. ЗЗ покренуо парнични поступак ради накнаде штете који још увек није окончан. Сада пок. ЗЗ је са својим сином туженим ВВ 17.07.2002. године закључио уговор о поклону који је оверен код Општинског суда у Сјеници под Ов 706/02, чији предмет су непокретности, ближе означене у изреци првостепене пресуде, да су сада пок. ЗЗ и тужени ВВ као продавци са туженим ЋЋ као купцем закључили уговор о купопродаји, који је оверен пред Општинским судом у Сјеници под Ов 178/04 од 16.03.2004. године чији предмет су непокретности ближе одређене у изреци, као и да је Уговор о купопродаји непокретности који је оверен пред Основним судом у Новом Пазару под Ов 609/10 од 30.07.2010. године закључен између туженог ЋЋ као продавца и туженог ВВ као купца, чији су предмет непокретности које су биле предмет Уговор о купопродаји Ов 178/04 од 16.03.2004. године.

Током 2004. године указала се потреба за продајом непокретности, јер су ЗЗ и његова супруга планирали да саграде кућу у ... где су им син ВВ и ћерка ДД студирали

па су због школовања деце као и због чињенице да су били незапослени, били принуђени да продају део имовине, због чега су закључили уговор о купопродаји Ов 178/04 од 16.03.2004. године са ЋЋ, братом супруге пок. ЗЗ, који је куповином ових непокретности хтео да им помогне при решавању стамбеног питања. Тужени ВВ је 2010. године стекао могућност да поврати наведену имовину како своју тако и свог покојног оца, па је зато са ЋЋ закључио Уговор о купопродаји Ов 609/10 од 30.07.2010. године, а купопродајна цена у овом уговору је била нижа из разлога што је ВВ са ујаком постигао договор да му остатак цене исплати касније.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца закључивши да је уговор о поклону, који је оверен под Ов 706/02 од 17.07.2002. године закључен уз присуство недопуштене побуде, јер је сада пок. ЗЗ као поклоноцавац закључењем тог уговора имао намеру да на тај начин осујети потраживање које је тужилац имао према њему, а сада има према његовим наследницима овде туженима ВВ, ГГ и ДД (будући да је у време закључења спорног уговора о поклону текла парница по тужби овде тужиоца која је поднета 1995. године, ради накнаде штете коју је тужилац претрпео услед задобијених повреда које му је нанео сада пок. ЗЗ, а који је због нанетих повреда тужиоцу оглашен кривим у правноснажно окончаном кривичном поступку), па како је недопуштена побуда битно утицала на закључење тог спорног уговора, те да је вођење парнице око накнаде штете било познато и туженом ВВ, то је наведени уговор ништав. Првостепени суд је закључио да је ништав и уговор о купопродаји који је оверен пред Општинским судом у Сјеници под Ов 178/04 од 16.03.2004. године, будући да је тужени ВВ пренео право својине на непокретностима на којима није био власник, јер је предметне непокретности стекао по ништавом правном послу (уговор о поклону од 17.07.2002. године), као и да је сада пок. ЗЗ вршио продају кп.бр. ... која је у том моменту била власништво туженог ВВ, да наведени купопродајни уговор није извршен ни у погледу плаћања купопродајне цене ни и у погледу предаје у посед купцу, те да се ради о привидном уговору. Првостепени суд је закључио и да привидност оба уговора о купопродаји произилази из чињенице да је у уговору Ов 178/04 од 16.03.2004. године наведена купопродајна цена од 500.000,00 динара, док је у купопродајном уговору Ов 609/10 од 30.07.2010. године за исте непокретности наведена купопродајна цена од 150.000,00 динара, те да је уговор о купопродаји Ов 609/10 од 30.07.2010. године ништав и из разлога што је уговарача ЋЋ као продавца заступало лице – ИИ који за потписивање тог уговора није имао ваљано пуномоћје, будући да је у пуномоћју издатом 01.03.2004. године био овлашћен да може потписати купопродајни уговор за кућу и земљу која је купљена од сада пок. ЗЗ и туженог ВВ, али није био овлашћен да непокретности може отуђити. Сходно наведеном првостепени суд је утврдио и да непокретности које су биле предмет наведених уговора чине оставинску масу сада пок. ЗЗ.

Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, закључивши да из садржине спорног уговора о поклону јасно произилази да је мотив закључења овог уговора благодарност оца ЗЗ, као поклонодавца према сину ВВ као поклонопримцу, који је у време закључења овог уговора стекао услов и уписао другу годину ... факултета, те да потраживање тужиоца према сада пок. ЗЗ није правноснажно утврђено, због чега је нашао да је погрешан закључак првостепеног суда да је мотив сада пок. ЗЗ приликом закључења уговора о поклону било избегавање плаћања потраживања тужиоцу, те да у конкретном случају не постоји неморалан и недозвољен основ за закључење овог уговора јер није неморално да се детету поклањају непокретности, с обзиром да овакво понашање није противно принудним

прописима, јавном поретку и добрим обичајима у смислу одредбе члана 103. став 1. ЗОО, као и да уговор о поклону не садржи ни један разлог ништавости из члана 53. став 2 ЗОО. Закључио је и да су уговори о купопродаји закључени у свему у складу са одредбом члана 4. Закона о промету непокретности, те да исти нису ништави у смислу одредбе члана 103. ЗОО, због чега је одбио и тужбени захтев којим је тужилац тражио да у оставинску масу улазе непокретности које су биле предмет спорних уговора.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца истиче да је другостепени суд утврдио другачије чињенично стање, те на тај начин учинио битну повреду одредаба парничног поступка.

Наиме, пред првостепеним судом је спроведен доказни поступак читањем свих писмена у списима и записника са расправа са исказима стараоца тужиоца и туженог ВВ, датим у својству парничне странке, као и бројних сведока, те је првостепени суд ценећи наведене исказе појединачно и у међусобној вези утврдио чињенично стање и одлучио о тужбеном захтеву образлажући у ком делу и којим сведеоцима је покљонио веру, а у ком делу су искази контрадикторни у погледу одлучних чињеница (све ближе наведено у образложењу првостепене пресуде). Другостепени суд је, без отварања главне расправе, закључио да из садржине спорног уговора о поклону јасно произилази да је мотив закључења овог уговора благодарност оца ЗЗ као поклонодавца, према сину ВВ, поклонопримцу који је у време закључења овог уговора стекао услов и уписао другу годину ... факултета, па му је отац као знак пажње и стимулације у даљем школовању покљонио непокретности наведене у уговору, при том наводећи да је то потврђено и исказима саслушаних сведока. Међутим, наведено не произилази из чињеничног стања утврђеног пред првостепеним судом. Такође, другостепени суд је оценио да је закључење спорног уговора о купопродаји од 16.03.2004. године било мотивисано потребом да се реши стамбено питање тужених ВВ и ДД који су студирали у ..., а због чега је брат супруге сада пок. ЗЗ купио непокретности како би им помогао. Међутим, по оцени првостепеног суда искази сведока у погледу закључења наведеног уговора о купопродаји су контрадикторни у погледу одлучних чињеница и нису поткрепљени ниједним писменим доказом, док је са друге стране првостепени суд покљонио веру исказима сведока (ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ) који су навели да спорне непокретности никада нису предате у посед купцу ЋЋ, а чије исказе током поступка тужени ВВ није оспорио, као и да недопуштена побуда код закључења спорних уговора није доведена у сумњу ни исказима саслушаних сведока (НН, ЊЊ, ОО, ИИ) и туженог ВВ, саслушаног у својству парничне странке. Имајући у виду наведено, по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд није могао без одржавања главне расправе и без извођења доказа пред другостепеним судом извести другачији закључак и на тако утврђеном чињеничном стању засновати своју одлуку. Због учињене битне повреде одредаба парничног поступка у другостепеном поступку побијана одлука је морала бити укинута. Такође другостепени суд није ценио чињеницу да је против сада пок. ЗЗ донета правноснажном пресудом сада пок. ЗЗ осуђен за кривично дело тешка телесна повреда (по тврдњи ревизије у 2002. години, дакле у години када је и закључен спорни уговор о поклону), а због које повреде је тужилац и поднео тужбу 1995. године ради накнаде материјалне штете, а такође није ценио ни околност да ли је ИИ био овлашћен да у име ЋЋ као продавца закључи спорни уговор о купопродаји који је оверен пред Основним судом у Сјеници под Ов 609/10, будући да из пуномоћја од 01.03.2004. године произилази да је био овлашћен да може потписати купопродајни уговор за кућу и земљу која је купљена од сада пок. ЗЗ и туженог ВВ, али није био овлашћен да непокретности може отуђити. Стога је укинута другостепена пресуда на

основу члана 416. став 2. ЗПП и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку другостепени суд ће, водећи рачуна о изнетом у овом решењу, отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће имајући у виду наводе тужиоца, те наводе жалбе тужених и умешача на страни тужених, ако нађе да је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања потребно да се понове већ изведени докази, у складу са овлашћењем из члана 383. став 3. ЗПП заказати расправу на којој ће поновним извођењем доказа разјаснити спорне чињенице, након чега ће донети правилну и закониту одлуку о жалбама тужених и умешача на страни тужених.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић